

Instytut Badań Edukacyjnych

Iwona Gmaj

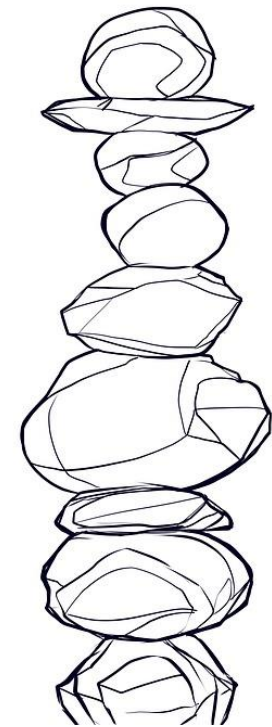
16.10.2018

Walidacja

Dlaczego warto podjąć wyzwanie?

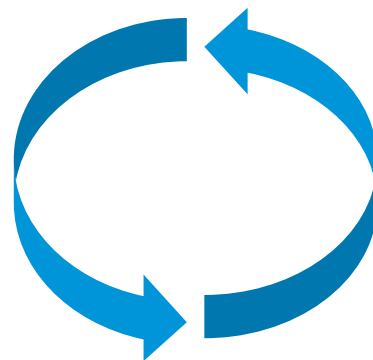
Na czym polega wyzwanie?

NA CZYM POLEGA WYZWANIE?

uczenie się przez całe życie

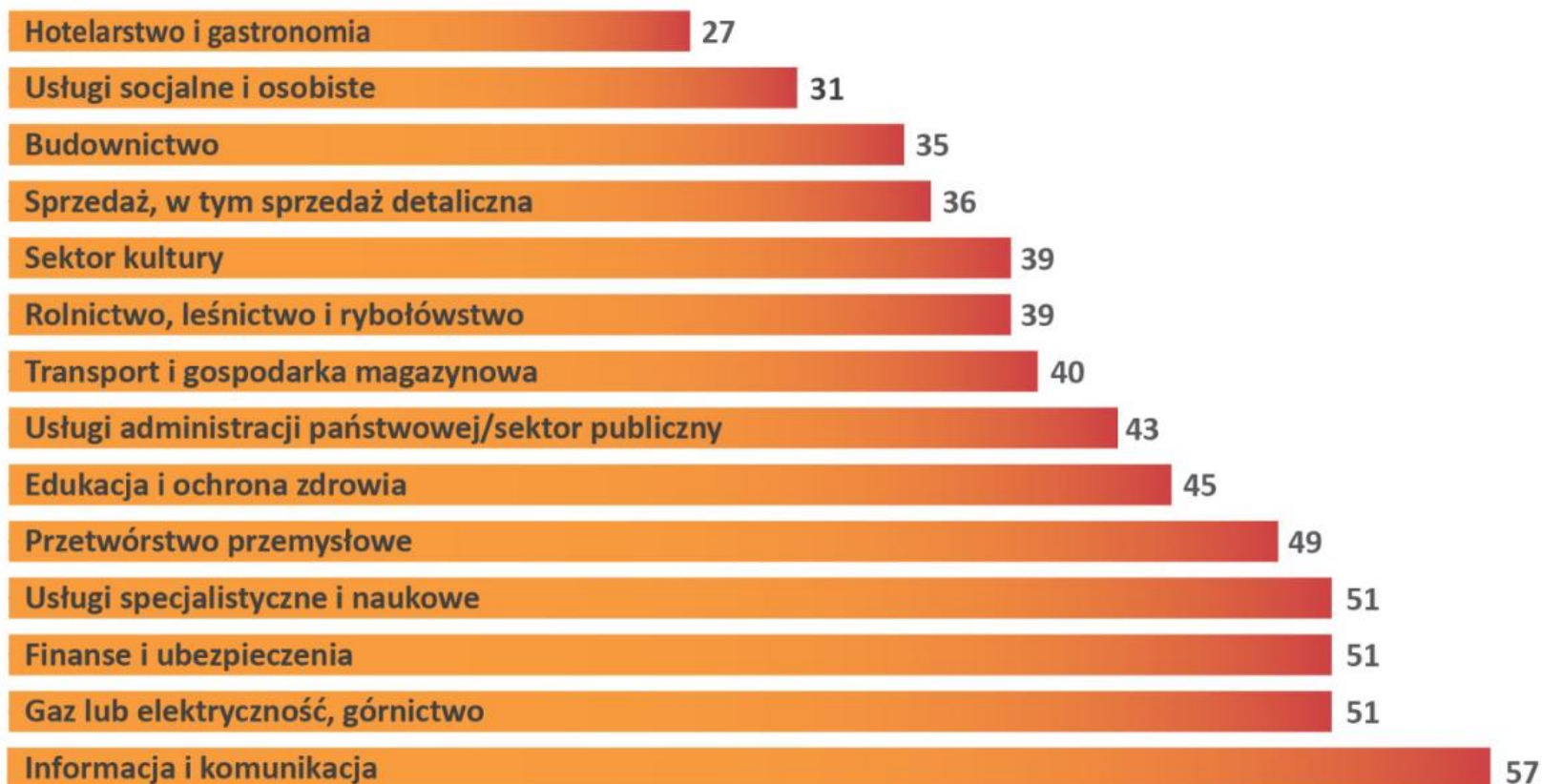

walidacja

NA CZYM POLEGA WYZWANIE?

RYS. 1. DOROŚLI PRACOWNICY, KTÓRYCH MIEJSCA PRACY PRZESZŁY ZMIANY TECHNOLOGICZNE W CIĄGU OSTATNICH PIĘCIU LAT, W PODZIALE NA SEKTORY, UE-28

Źródło: Europejskie badanie umiejętności i miejsc pracy Cedefop.

NA CZYM POLEGA WYZWANIE?

NAJSZYBCIEJ ROSNĄCE SEKTORY

Wzrost rocznie w latach 2016-30

Usługi
biznesowe i inne usługi

1%

Dystrybucja
i transport

0.6%

Źródło: Europejskie badanie umiejętności i miejsc pracy Cedefop.

151 337 000

Nowe miejsca pracy ogółem w latach, 2016-30

9%

Utworzone
z nowych miejsc pracy

91%

Utworzone
z powodu potrzeby
wymiany
pracowników

Ok. 4 na 5 nowych miejsc pracy

będzie wymagało wysokich kwalifikacji

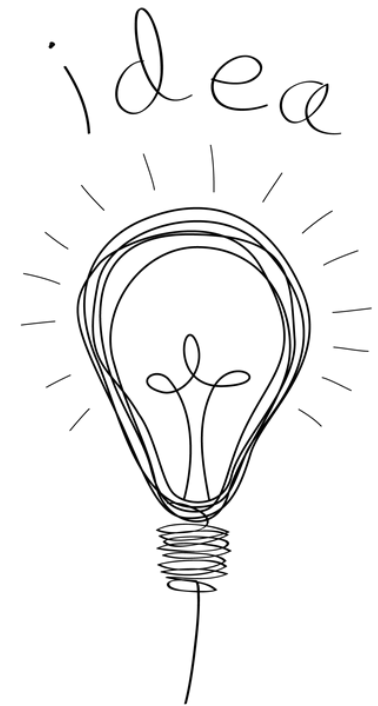
NA CZYM POLEGA WYZWANIE?

Jak nadać wartość edukacji pozaformalnej i
uczeniu się nieformalnemu

Rozwiązania wypracowane w Europie

ROZWIĄZANIA WYPRACOWANE W EUROPIE

Baza Dobrych Praktyk

Walidacja, zapewnienie jakości walidacji i certyfikowania

BILANS KOMPETENCI

Polska

KWALIFIKACJA: ZARZĄDZANIE ŁAŃCUCHEM DOSTAW

India

KWALIFIKACJA: MECHANIK SAMOCHODOWY

Islandia

KWALIFIKACJA: WYKWALIFIKOWANY PRACOWNIK OBRÓBKI METALU, SPECJALIZUJĄCY SIĘ W INŻYNIERII BUDOWLANEJ

Niemcy

KWALIFIKACJA: STOLARZ

Niemcy

KWALIFIKACJA: ASYSTENT OPIEKI ZDROWOTNEJ

Szwajcaria

ZAGRANICZNE SYSTEMY WALIDACJI

PRZEGLĄD ROZWIĄZAŃ

ROZWIĄZANIA WYPRACOWANE W EUROPIE

*„**Walidacja**” oznacza proces potwierdzania przez upoważniony organ, że dana osoba uzyskała efekty uczenia się mierzone zgodnie z odpowiednimi standardami; składają się na nią następujące cztery oddzielne etapy:*

- 1) IDENTYFIKACJA konkretnych doświadczeń danej osoby za pomocą rozmowy;*
- 2) DOKUMENTACJA służąca zaprezentowaniu doświadczeń danej osoby;*
- 3) formalna OCENA tych doświadczeń oraz*
- 4) POŚWIADCZENIE wyników oceny mogące skutkować częściową lub pełną kwalifikacją.*

(Zalecenie Rady UE z 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego)

ROZWIĄZANIA WYPRACOWANE W EUROPIE

„Bilans kompetencji” oznacza *proces służący zidentyfikowaniu i przeanalizowaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji [społecznych] osoby indywidualnej, w tym jej uzdolnień i motywacji, po to by opracować plan rozwoju zawodowego lub plan reorientacji zawodowej lub projekt szkolenia;*

bilans kompetencji ma pomóc danej osobie przeanalizować swoje doświadczenie zawodowe, samodzielnie ocenić swoją pozycję w otoczeniu zawodowym oraz zaplanować ścieżkę kariery lub w niektórych przypadkach przygotować się do walidacji efektów uczenia się pozaformalnego lub nieformalnego.

(Zalecenie Rady UE z 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego)

Założenia ZSK dotyczące walidacji

ZAŁOŻENIA ZSK DOTYCZĄCE WALIDACJI

Zintegrowany System Kwalifikacji zapewnia:

- *jakość nadawanych kwalifikacji;*
- *możliwość uznawania efektów uczenia się uzyskanych w edukacji pozaformalnej i poprzez uczenie się nieformalne;*
- *możliwość etapowego gromadzenia osiągnięć oraz uznawania osiągnięć;*
- *dostęp do informacji o kwalifikacjach możliwych do uzyskania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;*
- *możliwość porównania kwalifikacji uzyskanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z kwalifikacjami nadawanymi w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej.*

(Art. 4.)

ZAŁOŻENIA ZSK DOTYCZĄCE WALIDACJI

Walidacja jest to sprawdzenie, czy
osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji,
*niezależnie od sposobu uczenia się tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną
część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.*

(Art. 2., pkt 22)

ZAŁOŻENIA ZSK DOTYCZĄCE WALIDACJI

Certyfikowanie to proces, w wyniku którego osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji,

po uzyskaniu pozytywnego wyniku walidacji,

otrzymuje od uprawnionego podmiotu certyfikującego dokument potwierdzający nadanie określonej kwalifikacji.

(Art. 2., pkt 22)

ZAŁOŻENIA ZSK DOTYCZĄCE WALIDACJI

Z wnioskiem o nadanie uprawnienia do certyfikowania danej kwalifikacji rynkowej może wystąpić

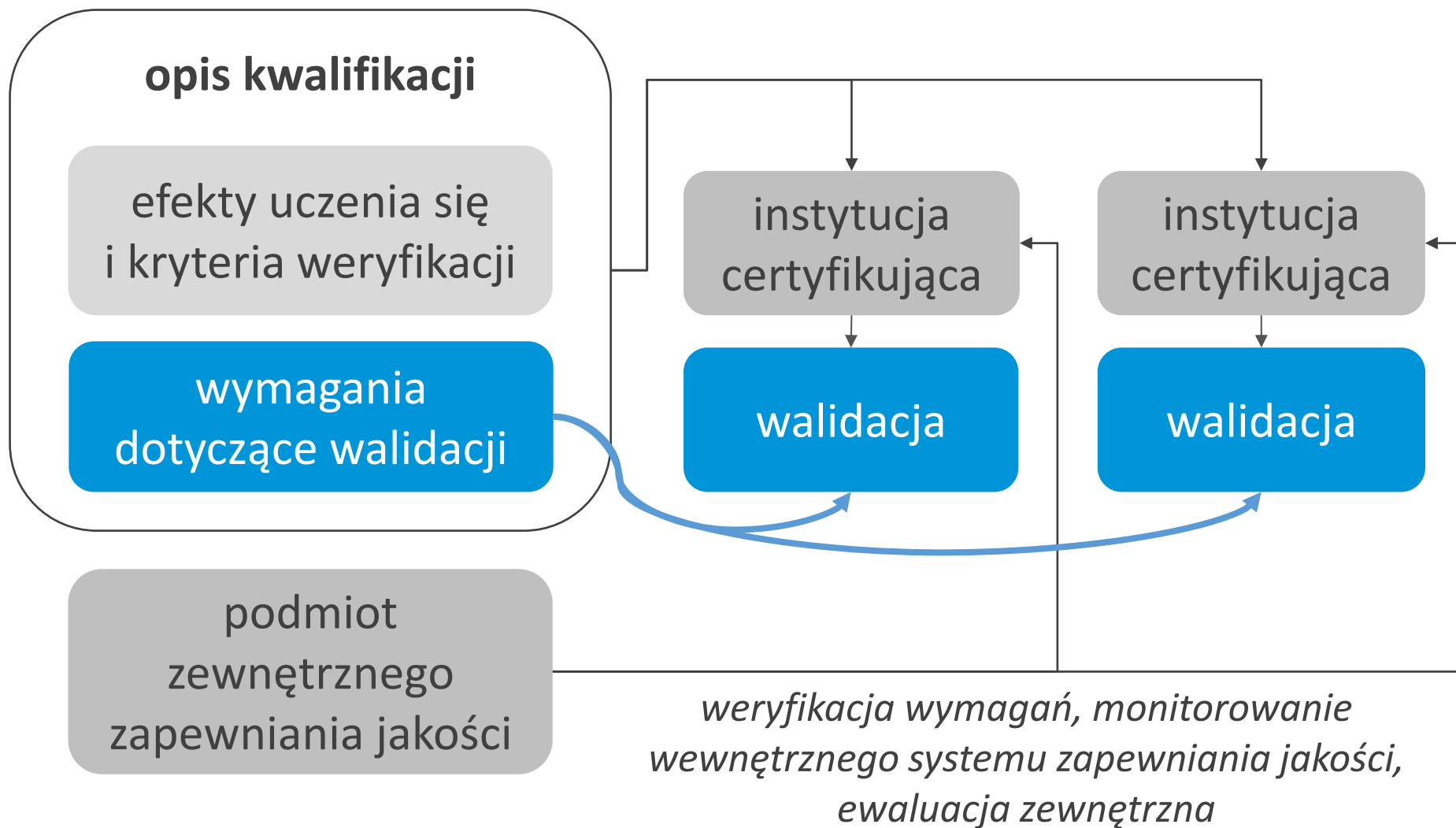
podmiot prowadzący działalność gospodarczą,

Jeżeli (...) zapewnia warunki organizacyjne i kadrowe umożliwiające przeprowadzenie walidacji zgodnie z wymaganiami (...) określonymi w opisie kwalifikacji

(Art. 41., pkt 2)

ZAŁOŻENIA ZSK DOTYCZĄCE WALIDACJI

ZAŁOŻENIA ZSK DOTYCZĄCE WALIDACJI

Rola **wymagań dotyczących walidacji** w opisie kwalifikacji:

- mają na celu zapewnienie **porównywalności wyników walidacji prowadzonej w różnych instytucjach certyfikujących**
- ich spełnianie jest jednym z kryteriów przyznawania uprawnień do certyfikowania (Art. 41.)
- obok efektów uczenia się i kryteriów weryfikacji są najważniejszym punktem odniesienia przy:
  - ✓ tworzeniu scenariusza walidacji w instytucji certyfikującej
  - ✓ prowadzeniu ewaluacji zewnętrznej przez podmiot zewnętrznego zapewniania jakości

Proponowane rozwiązania

PROPONOWANE ROZWIĄZANIA

Wymagania dotyczące walidacji w opisie kwalifikacji rynkowej

Czym się charakteryzują wymagania dot. walidacji?

- Uwzględniają specyfikę kwalifikacji oraz potrzeby osób przystępujących do walidacji**

Wymagania dot. walidacji muszą być dostosowane do efektów uczenia się określonych dla danej kwalifikacji oraz przypisanych im kryteriów weryfikacji. Ponadto nie powinny ograniczać dostępu do kwalifikacji ze względu na takie okoliczności, jak uzyskanie efektów poprzez uczenie się nieformalne lub niepełnosprawność, która nie uniemożliwia uzyskania kwalifikacji.
- Zawierają tylko warunki brzegowe walidacji**

Wymagania dot. walidacji powinny obejmować te informacje, które wskażą, jakie warunki przeprowadzenia walidacji muszą zostać spełnione przez każdą instytucję certyfikującą, aby zapewnić jakość walidacji. Oznacza to, że wymagania dot. walidacji są formułowane w sposób na tyle ogólny, by nie faworyzowały lub nie wykluczały instytucji certyfikujących, które potencjalnie mogłyby nadawać daną kwalifikację. Określając wymagania dot. walidacji, ustala się minimalne standardy, na podstawie których będzie się zapobiegać złym praktykom.
- Nie są scenariuszem walidacji**

Scenariusz walidacji, zawierający szczegółowe informacje dotyczące przebiegu walidacji, tworzony jest przez poszczególne instytucje certyfikujące, a nie przez opisujących kwalifikacje. Podanie szczegółowych informacji na etapie tworzenia wymagań dot. walidacji w opisie kwalifikacji może być uzasadnione – w wyjątkowych przypadkach – specyfiką danej kwalifikacji oraz potrzebami osób przystępujących do walidacji.
- Odnoszą się do etapów walidacji**

Wymagania dot. walidacji mogą się odnosić do jej trzech etapów: **identyfikowania, dokumentowania i weryfikacji** efektów uczenia się.
- Odpowiadają na pytania: Jak? Kto? W jakich warunkach?**

Wymagania dot. walidacji powinny odnosić się do metod stosowanych w walidacji, zasobów kadrowych, a także sposobów organizacji walidacji oraz warunków organizacyjnych i materialnych niezbędnych do prawidłowego przeprowadzenia walidacji. Zapisy dotyczące poszczególnych części wymagań powinny być spójne.

Warto wiedzieć

Nie należy za sobą myśleć:

- 1) **dokumentowania efektów uczenia się** – zbierania dowodów na uzyskanie efektów uczenia się poddawanych analizie na etapie weryfikacji (zasady dotyczące dokumentowania efektów uczenia się można uwzględnić w wymaganiach dot. walidacji w opisie kwalifikacji) w tym właśnie znaczeniu używa się terminu dokumentowanie w opisie kwalifikacji;
- 2) **dokumentowania przebiegu walidacji** – zbierania i przechowywania informacji dotyczących funkcjonowania instytucji przeprowadzającej walidację (zasady określone są na poziomie poszczególnych instytucji certyfikujących);
- 3) **składania dokumentów będących warunkiem przystąpienia do walidacji** (zasady określone są w polu opisu kwalifikacji „warunki przystąpienia do walidacji”).

Co warto rozważyć?

Za każdym razem, gdy mowa jest o IC, chodzi o **wszystkie** potwierdzających nadanie kwalifikacji, której dotyczy dane IC.

Przed opisanem wymagań i ponownie po ich sformułowaniu warto zadać sobie poniższe pytania:

IDENTYFIKOWANIE	DOKUMENTOWANIE
<ul style="list-style-type: none"> • Czy wszystkie IC* powinny uwzględnić etap identyfikowania i dokumentowania w walidacji dla danej kwalifikacji?	
WERYFIKACJA	
<ul style="list-style-type: none"> • Czy są jakieś ograniczenia w zakresie rodzaju metod identyfikowania i dokumentowania, których powinny przestrzegać wszystkie IC?	
INNE WYKAZANE	
<ul style="list-style-type: none"> • Czy identyfikowanie i dokumentowanie powinno odbywać się zawsze z pomocą doradczy? • Czy kompetencje doradczy walidacyjnego powinny być określone dla wszystkich IC? • Czy kompetencje doradczy walidacyjnego powinny być aktualizowane w określony sposób we wszystkich IC? • Czy na etapach identyfikowania i dokumentowania konieczne jest uwzględnienie ról innych niż doradcy?	
SPÓJNOŚĆ WYMAGAŃ W OPISIE KWALIFIKACJI	
<ul style="list-style-type: none"> • Czy identyfikowanie i dokumentowanie powinno zawsze przebiegać w określonych ramach czasowych (m.in. czas trwania tych etapów, okres karencji)? • Czy identyfikowanie i dokumentowanie powinno zawsze odbywać się w określonych warunkach technicznych i lokalowych? • Czy możliwe jest warunkowe przystąpienie do identyfikowania i dokumentowania bez spełnienia warunków przystąpienia do walidacji?	

WALIDACJA NOWE MOŻLIWOŚCI ZDOBYWANIA KWALIFIKACJI

The infographic features several icons representing different professions: a person on a wheelchair, a person with a clipboard, a person at a desk, a person with a laptop, a person with a car, and a person with a plane. Below these icons is a large number 8, which is the sum of the numbers 4 and 4, representing the two main stages of validation: identification and documentation. The background shows a city skyline.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacji Przyszłości

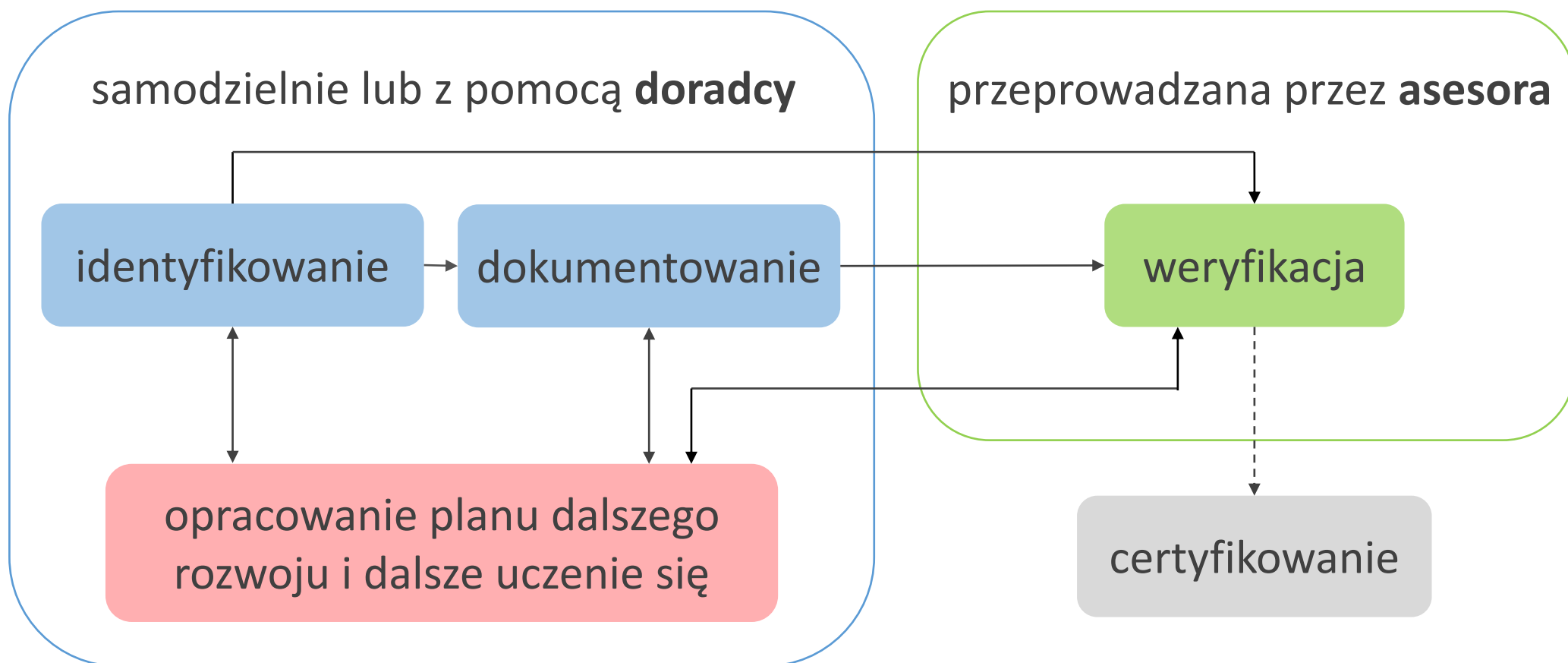
IBE Instytut Badań Edukacyjnych

Instytucje dla Kształcenia

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROPONOWANE ROZWIĄZANIA

PROPONOWANE ROZWIĄZANIA

Rola **wymagań dotyczących walidacji** w opisie kwalifikacji:

- uwzględniają specyfikę kwalifikacji i potrzeby kandydatów
- zawierają tylko warunki brzegowe walidacji
- nie są scenariuszem walidacji
- odnoszą się do etapów walidacji
- odpowiadają na pytania: **Jak? Kto? W jakich warunkach?**

PROPONOWANE ROZWIĄZANIA

Scenariusz walidacji tworzony w ramach wsparcia podmiotów chcących pełnić funkcję instytucji certyfikującej:

PROPONOWANE ROZWIĄZANIA

Metoda bilansu kompetencji:

- formularz aplikacyjny
- wywiad biograficzny
- wywiad behawioralny
- karta bilansu kompetencji

PROPONOWANE ROZWIĄZANIA

Katalog metod walidacji:

- obserwacja w warunkach symulowanych
- obserwacja w warunkach rzeczywistych
- test
- wywiad ustrukturyzowany
- wywiad swobodny
- prezentacja
- analiza dowodów i deklaracji
- debata ustrukturyzowana
- debata swobodna
- bilans kompetencji

PROPONOWANE ROZWIĄZANIA

Moje Portfolio:

- certyfikaty, dyplomy, zaświadczenia
- zdjęcia
- nagrania
- próbki pracy
- referencje
- eseje
- elementy autobiograficzne

PROPONOWANE ROZWIĄZANIA

ZSK 3

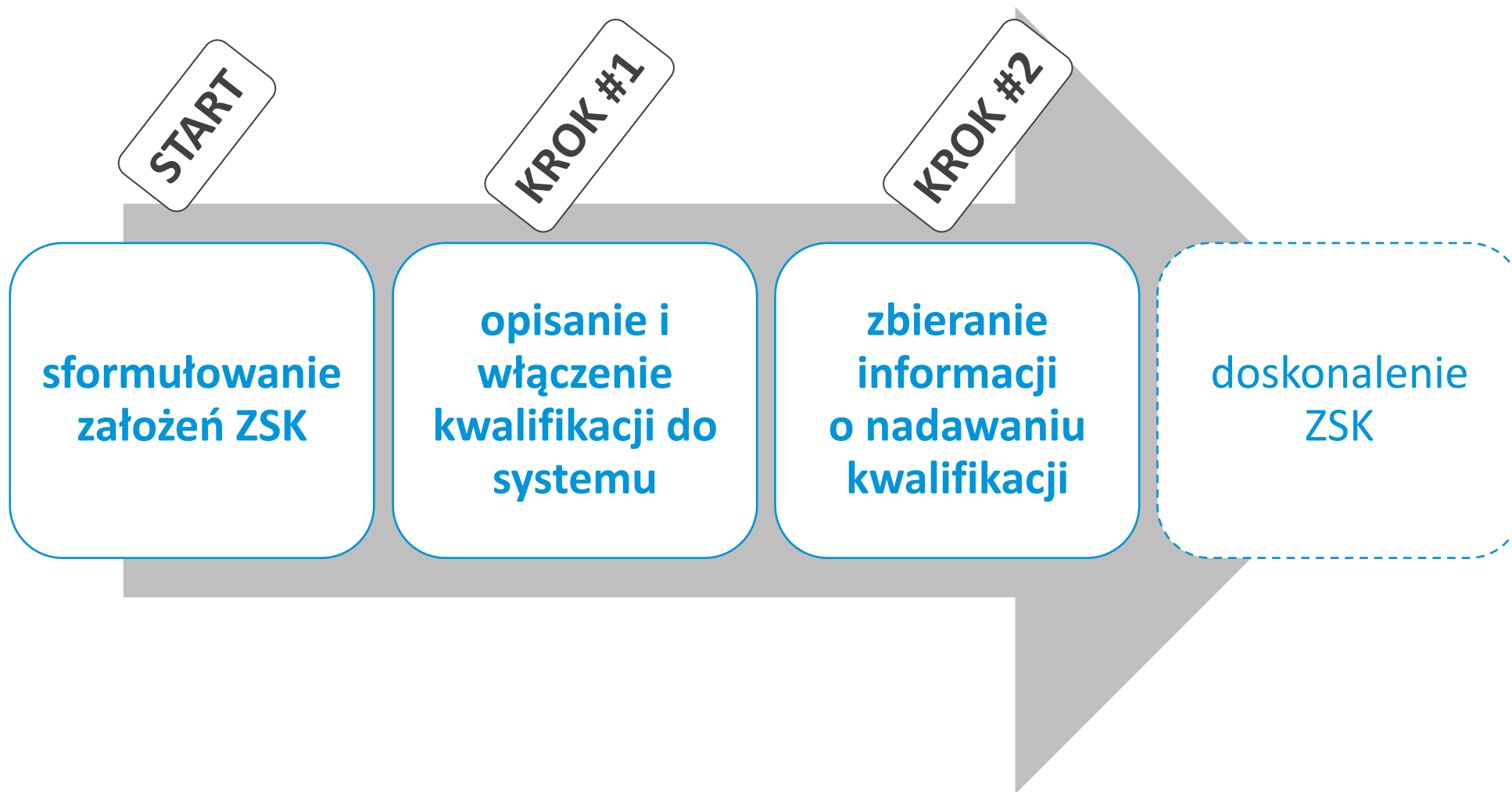
- ✓ rozbudowa bazy dobrych praktyk, katalogu metod walidacji oraz Mojego Portfolio
- ✓ rozwój metody bilansu kompetencji
- ✓ kolejne narzędzia cyfrowe wspierające wdrożenie ZSK
- ✓ koncepcja sieci uczenia się przez całe życie
- ✓ wkład do kwalifikacji obsługujących system

ZSK 2

- ✓ narzędzie do badania kompetencji społecznych
- ✓ vademecum walidacji
- ✓ rekomendacje dotyczące możliwych punktów styku między systemem doradztwa zawodowego i ZSK
- ✓ badanie walidacji w szkolnictwie wyższym

Podsumowanie

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Instytut Badań Edukacyjnych

Biuro Projektu ZSK

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

tel.: (22) 241 71 00, e-mail: zsk@ibe.edu.pl